

ПОЗИЦИЯ
ОТНОСНО ПЕРСПЕКТИВИТЕ И УСЛОВИЯТА ЗА ПОЛЗВАНЕ НА
СВОБОДНИЯ РЕСУРС В РАДИОЧЕСТОТНИ ОБХВАТИ 700 MHz И 800 MHz

I. Въведение

С Решение № 256 от 09.07.2020 г. Комисията за регулиране на съобщенията (КРС) откри процедура за провеждане на обществени консултации относно перспективите и условията за ползване на свободния ресурс в радиочестотен обхват 700 MHz, резултатите от която бяха приети с Решение № 427 от 17.12.2020 г.

След направен анализ на постъпилите становища, представени в рамките на обществените консултации, КРС счете следното:

По отношение на възможностите за предоставяне на спектъра:

За да бъде ефикасно използването на ресурса в обхват 700 MHz, е необходимо на едно предприятие да бъдат предоставени 2x10 MHz. Това е необходимият радиочестотен ресурс за изграждане на широколентова мрежа с национален обхват. Към момента, наличният свободен ресурс (2x20 MHz) е достатъчен за изграждането на две национални мрежи.

По отношение на условията, които КРС има намерение да налага в разрешенията за ползване на радиочестотен спектър:

Преди предоставянето на спектър в обхват 700 MHz, условията свързани с етапите за осигуряване на покритие и качество на предоставяната услуга, които ще бъдат наложени в разрешенията за ползване на радиочестотен спектър, ще бъдат включени в следващата обществена консултация.

По отношение на периода на придобиване на спектъра:

Предприятията показваха принципен интерес за ползване на ресурс в обхват 700 MHz без конкретни намерения за придобиване на спектър в рамките на 2020 г.

В изпълнение на мярка C7.R2 от Плана за възстановяване и устойчивост (ПВУ), през 1-вото тримесечие на 2023 г., България трябва да приключи процедурите по предоставянето за ползване на радиочестотен спектър в обхвати 700 MHz и 800 MHz, от което зависи ускореното разгръщане и надграждане на 5G мрежите .

В Приложението към Решението за изпълнение на Съвета за одобряване на оценката на плана за възстановяване и устойчивост на България (документ 8091/22) по отношение на обхвати 700 MHz и 800 MHz е посочено следното:

„Подписването на договорите се предшества от стартирането и приключването на търг както и уведомяването за предоставянето на права за ползване на операторите на обхватите 700 MHz и 800 MHz. Търгът обхваща поне честотен ресурс от 3x2x10 MHz в обхвата 700 MHz и честотен ресурс от 3x2x10 MHz в обхвата 800 MHz, при условие че се създадат санитарни зони около военните летища.

Ресурсът за военна употреба и санитарните зони се договарят и признават от съответните държавни органи и мобилни оператори. Всеки от трите мобилни оператора в България трябва да разполага с 10+10 MHz в права и в обратна посока както в обхвата 700 MHz, така и в обхвата 800 MHz.

Радиочестотната лента се определя въз основа на критерии, гарантиращи прозрачност и насърчаване на конкуренцията при мрежите и основните услуги.

Процесът включва предварителен преглед на тръжните условия от Европейската комисия.“

В допълнение в Приложението към Оперативното споразумение между Европейската комисия и България е посочено:

„Преди предоставянето на радиочестотния спектър Европейската комисия следва да направи предварителен преглед на условията на търга, който да включва предлагания радиочестотен спектър и съответните такси. Това не изключва задължението на България по чл. 23 и чл. 35 от Кодекса и чл. 89а от Закона за електронните съобщения (ЗЕС). Следните документи са посочени като верификационни:

а) копие на разрешенията за предоставяне на радиочестотния спектър от обхвати 700 MHz и 800 MHz, уточняващи изискванията и задължения и демонстриране, че предоставеният минимум от честоти е в съответствие с описание на етапите и описанието на инвестицията в цитираното по-горе Решение за одобряване на оценката и копие от последващи изменения на разрешения, ако има такива.

б) извадка от съответните части на техническите спецификации на търга, доказващ съответствие с описанието на етапите;

в) протоколи от срещи между Министерството на отбраната и мобилни оператори, показващи, че санитарните зони и радиочестотния спектър са договорени между страните;

г) Решение на Националния регулаторен орган в лицето на КРС по отношение на неговата оценка на представените приложения;

д) доказателство за предварителен преглед на тържните условия от Европейската комисия.“

В изпълнение на ПВУ, през 2022 г. е сключено Споразумение между Военновъздушните сили (ВВС) на Република България и предприятията, предоставящи електронни съобщителни мрежи и/или услуги, което е съгласувано от председателя на КРС, заместник-министъра на транспорта и съобщенията и министъра на отбраната. Целта на Споразумението е да се проведат тестови изпитания в обхвати 700 MHz и 800 MHz, като се провери влиянието на излъчването от базовите станции на предприятията върху наземно базираните военни радионавигационни и радиолокационни системи и обратно.

По отношение на отдаването на наличния спектър за 700 MHz и 800 MHz, със Споразумението се предвижда тестовете за взаимното влияние между военното радиооборудване и мобилните мрежи да започнат в момент, договорен между страните и да завършат не по-късно от 3 (три) месеца след подписване на Споразумението. В зависимост от резултатите, могат да се определят защитна лента, санитарни зони, в които да има такива ленти или други изисквания, в които да не се използва определен честотен ресурс в двата обхвата.

Като отчита, че предоставянето на радиочестотен спектър в обхвати 700 MHz и 800 MHz в България се е забавило, необходимостта от удовлетворяване на търсенето на нови качествени услуги, както и с оглед спазване на принципите на прозрачност, публичност и консултативност, залегнали в разпоредбите на ЗЕС, КРС поставя на обществено обсъждане въпроси от обществена значимост за развитие на електронните съобщения в обхвати 700 MHz и 800 MHz.

II. Обхват 700 MHz

1. Разпределение на радиочестотния спектър

Обхват 700 MHz включва радиочестотни ленти 703-733 MHz и 758-788 MHz, определени за използване в режим FDD. Размерът на един блок е кратен на 5 MHz, като конкретните условия за ползване на ресурса са определени в Правилата за използване

на радиочестотен спектър за наземни мрежи, позволяващи предоставянето на електронни съобщителни услуги (Правилата).

Разпределението на радиочестотния ресурс в обхват 700 MHz е показано на фиг. 1.

Фигура 1

700 MHz (694-790 MHz)										
694-698	698-703	703-713	713-723	723-733	733-753	753-758	758-768	768-778	778-788	788-791
Защитна лента	PPDR	10 MHz	10 MHz	10 MHz	Зает	PPDR	10 MHz	10 MHz	10 MHz	Зает
4 MHz	5 MHz	30 MHz, 3 блока по 10 MHz (FDD, uplink)			20 MHz	5 MHz	30 MHz, 3 блока по 10 MHz (FDD, downlink)			3 MHz

Към настоящия момент за граждански нужди са определени само 2x20 MHz (радиочестотни ленти 703-723 MHz и 758-778 MHz).

2. Варианти на броя на разрешенията, които могат да бъдат издадени.

Отчитайки добрите характеристики на разпространение на вълните в обхват 700 MHz, радиочестотният спектър в този обхват е подходящ за осигуряване на национално покритие, включително в слабо населени и отдалечени райони на страната.

С цел насърчаване на конкуренцията и стимулиране развитието на мобилния пазар радиочестотният спектър следва да се предостави на повече от едно предприятие. Отчитайки изложеното КРС счита, че с цел ефективно и ефикасно използване на радиочестотния спектър, възможните варианти за разпределение на честотния спектър в обхват 700 MHz са на блокове от 5 MHz и 10 MHz.

2.1. Като се вземе предвид свободният честотен ресурс вариантите за предоставяне на спектър от обхват 700 MHz са следните:

- **I-ви вариант - издаване на две разрешения с предоставяне на 2x10 MHz** (предоставяне на два честотни блока от 2x10 MHz);
- **II-ри вариант - издаване на три разрешения - едно с предоставяне на 2x10 MHz и две с предоставяне на 2x5 MHz** (предоставяне на три честотни блока – един от 2x10 MHz и два от 2x5 MHz);
- **III-ти вариант - издаване на четири разрешения с предоставяне на 2x5 MHz** (предоставяне на четири честотни блока от 2x5 MHz). При този вариант едно предприятие ще може да придобие максимум два блока от по 2x5 MHz.

Комисията за регулиране на съобщенията счита, че минимално необходимият радиочестотен ресурс, който ще създаде предпоставки за изграждане и разгръщане на високоскоростни мрежи с национален обхват и ще осигури 5G свързаност на населението не само в градски, а и в отдалечени райони е 2x10 MHz. В тази връзка считаме, че към настоящия момент I-ви вариант е оптималният вариант за предоставяне на

радиочестотния спектър в обхват 700 MHz. След провеждането на тестовете между ВВС и мобилните предприятия КРС ще предприеме действия за предоставяне на останалите 2x10 MHz.

2.2. При приключване на тестовете между ВВС и мобилните предприятия.

След приключване на успешно проведени тестове, в резултат на които се определят защитна лента и/или санитарни зони, в които да има такива ленти, КРС може да издаде:

три разрешения с предоставяне на 2x10 MHz (предоставяне на три честотни блока от 2x10 MHz).

В зависимост от резултатите, може да се предвиди механизъм за отстъпка по отношение на еднократната такса за издаване на едно от разрешенията и годишната такса за ползване на спектъра, като се отчете влиянието на критериите, които биха се влошили при прилагането на санитарни зони.

III. Обхват 800 MHz

1. Разпределение на радиочестотния спектър

Обхват 800 MHz включва радиочестотни ленти 791-821 MHz и 832-862 MHz, определени за използване в режим FDD. Размерът на един блок е кратен на 5 MHz, като конкретните условия за ползване на ресурса са определени в Правилата.

Разпределението на радиочестотния ресурс в обхват 800 MHz е показано на фиг. 1.

Фигура 2

800 MHz (790-862 MHz)							
790-791	791-801	801-811	811-821	821-832	832-842	842-852	852-862
Защитна лента	10 MHz	10 MHz	10 MHz	Дуплексна разлика	10 MHz	10 MHz	10 MHz
1 MHz	30 MHz, 3 блока по 10 MHz (FDD, downlink)			11 MHz	30 MHz, 3 блока по 10 MHz (FDD, uplink)		

Към настоящия момент за граждански нужди могат да се ползват само 2x10 MHz (радиочестотни ленти 811-821 MHz и 852-862 MHz) при условие, че тестовете между ВВС и мобилните предприятия са успешни.

2. Варианти на броя на разрешенията, които могат да бъдат издадени.

Радиочестотен ресурс от обхват 800 MHz може да бъде предоставен евентуално след като бъдат проведени тестовете за взаимното влияние между военното радиооборудване и мобилните мрежи.

След приключване на успешно проведени тестове, в резултат на които се определят защитна лента и/или санитарни зони, в които да има такива ленти, КРС може да издаде:

три разрешения с предоставяне на 2x10 MHz (предоставяне на три честотни блока от 2x10 MHz).

В зависимост от резултатите, може да се предвиди механизъм за отстъпка по отношение на еднократната такса за издаване на едно от разрешенията и годишната такса за ползване на спектъра, като се отчете влиянието на критериите, които биха се влошили при прилагането на санитарни зони.

IV. Броят на разрешенията е определен, като е отчетено:

- необходимостта от изпълнение на едни от основните цели на ЗЕС:
  - да се създават необходимите условия за развитие на конкуренцията като се насърчава ефикасното ползване и се гарантира ефективното управление на радиочестотния спектър;
  - да се осигуряват възможности на потребителите да извличат максимална полза от избора, цената и качеството на услугите;
  - да се предотвратява нарушаването или ограничаването на конкуренцията и да се насърчават инвестициите в инфраструктурата и стимулират иновациите;
- регулаторната политика за управление на радиочестотния спектър;
- равнопоставено и пропорционално разпределение на ресурса на наличния свободен ресурс в обхвати 700 MHz и 800 MHz с оглед избягване на концентрацията на спектър в едно или две предприятия;
- характеристиките на обхвати 700 MHz и 800 MHz.

V. Условие към участниците, заявили намерение за издаване на разрешения в обхвати 700 MHz и 800 MHz

В заключение, отчитайки количеството на свободния ресурс в обхвати 700 MHz и 800 MHz, както и заложените етапи и цели във връзка с ефективното, ефикасното и координирано използване на радиочестотния спектър в Националния план за възстановяване и устойчивост в проект „Широкомащабно разгръщане на цифрова инфраструктура на територията на България”, от стълб Ш „Свързана България”, КРС счита, че честотният ресурс следва да се предостави на трите мобилни предприятия, които ще имат възможност да изпълнят изискуемите срокове за постигане на покритие и качество на предоставяната услуга чрез надграждане и развитие на съществуващите мрежи. Така ще се осигури ефективно и ефикасно ползване на радиочестотния спектър, удовлетворяване на нарастващите нужди на потребителите от иновативни и качествени услуги и изпълнение на целите на чл. 4, ал. 1, т. 1, б. „б-г” от ЗЕС и в частност чл. 90, ал. 1 от ЗЕС.

Като се вземе предвид факта, че преди провеждането на тестовете между ВВС и мобилните предприятия, за ползване могат да се предоставят само радиочестотни ленти 703-723 MHz и 758-778 MHz от обхват 700 MHz, КРС поставя следните **въпроси за обществени консултации:**

Въпрос 1. *Кой от вариантите за предоставяне на спектър в обхват 700 MHz считате за подходящ? Моля да посочите мотиви за Вашия избор. Имате ли предложение и за друг вариант на предоставяне на спектъра?*

Въпрос 2. *Бихте ли пристъпили към придобиване на радиочестотния спектър в обхват 700 MHz преди провеждането на тестовете? Моля да посочите мотиви за Вашия избор?*

Въпрос 3. *В случай на провеждане на тестове и определяне на защитна лента и/или санитарна зона в обхвати 700 MHz и 800 MHz, считате ли, че следва да се предвиди механизъм за отстъпка по отношение на еднократната такса за издаване на разрешение и по отношение на годишната такса за ползване на спектъра, за който ще се прилага защитна лента и/или санитарна зона? Моля да посочите мотиви за Вашия избор? Какъв механизъм предлагате за определяне на отстъпката по отношение на еднократната такса за издаване на разрешение и по отношение на годишната такса за ползване на спектъра, за който ще се прилага защитна лента и/или санитарна зона?*